

Dienstorder CSG 2005/1

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
College van secretarissen-generaal

Boudewijnlaan 30, 1000 BRUSSEL
Tel. 02-553 59 54 - Fax. 02-553 59 59
E-mail: csg@vlaanderen.be

Dienstorder CGS 2005/1

leidend ambtenaren, afdelingshoofden
en verantwoordelijken van andere
administratieve entiteiten

9 juni 2005

Betreft: De wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Deze dienstorder vervangt Dienstorder CSG 2002/1 van 5 maart 2002

Deze dienstorder is een toelichting bij algemene beginselen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, hierna de privacywet genoemd.

De privacywet bevat verregaande waarborgen voor individuen ten aanzien van het gebruik van persoonlijke gegevens die hen betreffen. De wet beperkt de toelaatbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens, legt strafrechtelijk gesanctioneerde verplichtingen op aan de personen of instanties die persoonsgegevens verwerken, en garandeert de rechten van de personen die opgenomen zijn in een gegevensbestand.

Deze wet is zowel van toepassing op de privé-sector als op de overheidssector, zodat voor alle verwerkingen binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap deze bepalingen moeten nageleefd worden.

Artikel 16, § 2, 3°, van de privacywet verplicht iedereen die verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens om zijn personeel kennis te geven van de bepalingen van de wet en haar uitvoeringsbesluiten, en van alle relevante voorschriften inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer die bij het verwerken van persoonsgegevens gelden. Het is dus een wettelijke verplichting deze dienstorder te verspreiden bij alle personeelsleden die betrokken zijn bij de verwerking van gegevens over natuurlijke personen.

Niet alle uitzonderingen en niet alle regels die de privacywet oplegt, worden integraal besproken. Voor de volledige regeling wordt verwezen naar de wet en haar uitvoeringsbesluiten.

Indien u vragen hebt i.v.m. de toepassing van de wet en deze dienstorder, kunt u contact opnemen met de vertegenwoordiger van uw departement in de interdepartementale werkgroep "naleving privacywet - verwerking persoonsgegevens":

- Anne Geenen (SCI): voor vragen betreffende de logische toegangsbeveiliging
 - Christel Van keer (departement Coördinatie)
 - Vincent Laevens (departement AZF)
 - Arnold Desmet (departement WIM)
 - Wouter Janssens (departement Onderwijs)
- Caroline Vernailen (departement WVC)

- Ingrid Festraets (departement EWBL)
- Thierry Janssens (departement LIN)

1. BASISPRINCIPE VAN DE WET

De verwerking van **PERSOONSGEGEVENS** is slechts toelaatbaar in één van de volgende zes limitatief opgesomde gevallen:

- 1) wanneer de betrokkene daarvoor zijn ondubbelzinnige (maar niet noodzakelijk expliciete) **toestemming** heeft verleend;
- 2) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een **overeenkomst** waarbij de betrokkene partij is of voor de uitvoering van maatregelen die aan het sluiten van die overeenkomst voorafgaan en die op verzoek van de betrokkene zijn genomen (bijv. registreren van een bestelling die door de betrokkene wordt gedaan);
- 3) wanneer de verwerking noodzakelijk is om een verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke voor de verwerking is onderworpen door of krachtens een **wet**, een **decreet** of een **ordonnantie** (bijv. de verplichting om sommige gegevens mee te delen aan een instelling van de sociale zekerheid);
- 4) wanneer de verwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een **vitaal belang** van de betrokkene; een vitaal belang is een belang dat voor het leven van de betrokkene essentieel is;
- 5) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van **openbaar belang** of die deel uitmaakt van de uitoefening van het openbaar gezag, die is opgedragen aan de verantwoordelijke voor de verwerking of aan de derde aan wie de gegevens worden verstrekt (bijv. taken omschreven in de artikelen 7 en 9 van de organieke wet betreffende de veiligheids- en inlichtingendiensten);
- 6) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het **gerechtvaardigde belang** van de verantwoordelijke voor de verwerking of van de derde aan wie de gegevens worden verstrekt, mits het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene die aanspraak maakt op bescherming uit hoofde van deze wet, niet zwaarder doorwegen.

Voor de verwerking van **GEVOELIGE GEGEVENS** (dit zijn gegevens waaruit de raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging blijken, of gegevens die het seksuele leven betreffen), **GEZONDHEIDSGEGEVENS** en **GERECHTELIJKE GEGEVENS** zijn er nog striktere beperkingen (cf. infra nrs. 5.1.2., 5.2.2. en 5.3.2.)

☞ zie art. 5, 6, 7 en 8 van de privacywet

2. TOEPASSINGSGEBIED VAN DE WET

De wet van 8 december 1992 is een algemene basiswet die een minimaal beschermingsniveau oplegt voor alle verwerkingen die niet onder een bijzondere sectorieële wet vallen. Sectorieële wetten kunnen strengere regels opleggen (cf. infra nr.7.2.).

2.1. MATERIEEL TOEPASSINGSGEBIED:

Deze wet is van toepassing op elke geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, alsmede op elke niet-geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

- **Persoonsgegevens** = iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon (de “betrokkene” genoemd).

Het begrip informatie wordt niet gedefinieerd, het is aan geen enkele vormvereiste onderworpen en er is evenmin een bijzondere structuur vereist: het kan gaan om letters of getallen, mondeling of geschreven, het kan een geluid zijn, een geur of een beeld.

Een natuurlijke persoon is *geïdentificeerd* als de informatie zelf voldoende is om onmiddellijk uit te maken wie hij of zij is, bijvoorbeeld: naam, voornaam, rijksregisternummer, adres, geboortedatum. Het gaat om "direct identificerende gegevens" die in combinatie met elkaar dermate uniek zijn voor een bepaald persoon dat deze in brede kring met zekerheid of met grote mate van waarschijnlijkheid kan worden geïdentificeerd. Als *identificeerbaar* wordt beschouwd een persoon die indirect kan worden geïdentificeerd aan de hand van een identificatienummer of van één of meer specifieke elementen die kenmerkend zijn voor zijn of haar fysieke, fysiologische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit (bijv. telefoonnummers, nummerplaten van voertuigen, sociale zekerheidsnummer, ...). Anonieme of gecodeerde gegevens vallen alleen buiten het toepassingsgebied als degene die de gecodeerde gegevens verwerkt redelijkerwijze niet over de mogelijkheid beschikt om de anonimisering ongedaan te maken.

Alleen gegevens die een natuurlijke persoon betreffen vallen onder het toepassingsgebied en dus niet gegevens die een rechtspersoon of een vereniging betreffen. Er wordt evenwel aangenomen dat gegevens omtrent ongeboren kinderen of omtrent (recent) overleden personen wel onder het toepassingsgebied vallen.

Het begrip "persoonsgegevens" beperkt zich niet tot gegevens die de persoonlijke levenssfeer van personen betreffen. Ook gegevens die betrekking hebben op het professionele of openbare leven worden als persoonsgegevens beschouwd.

- **Verwerking** = elke bewerking of elk geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd met behulp van geautomatiseerde procédés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden, of op enigerlei andere wijze ter beschikking stellen, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van persoonsgegevens.

Een enkelvoudige operatie wordt dus ook als verwerking van persoonsgegevens beschouwd. Het raadplegen van een website of een databank valt evenwel alleen onder het toepassingsgebied indien de raadpleger "materiële zeggenschap" heeft over de gegevens. Met andere woorden: het louter lezen valt er niet onder, het downloaden, kopiëren, doorzenden, en elke andere éénmalige bewerking van de gegevens wel.

- **Bestand** = elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens die volgens bepaalde criteria toegankelijk zijn, ongeacht of dit geheel gecentraliseerd dan wel gedecentraliseerd is of verspreid op een functioneel of geografisch bepaalde wijze.

Een dossier, in de gebruikelijke betekenis van het woord, waarin de stukken op chronologische wijze geordend zijn, valt bijgevolg niet onder de toepassing van de wet.

-

Uitzonderingen op het toepassingsgebied

Volgende verwerkingen vallen niet of slechts gedeeltelijk binnen het toepassingsgebied:

- verwerkingen door een natuurlijke persoon in activiteiten met uitsluitend persoonlijke of huishoudelijke doeleinden (volledig uitgesloten);
- verwerkingen inzake het witwassen van geld (de verplichtingen betreffende het informeren van de betrokkenen zijn niet van toepassing);
- verwerkingen voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden (vallen alleen buiten het toepassingsgebied indien de verwerking betrekking heeft op persoonsgegevens die kennelijk publiek gemaakt zijn door de betrokkene of die in nauw verband staan met het publiek karakter van de betrokken persoon of van het feit waarin die persoon betrokken is);
- verwerkingen beheerd door veiligheids- en inlichtingendiensten (de wet is slechts gedeeltelijk van toepassing);
- verwerkingen door openbare overheden belast met opdrachten van gerechtelijke en bestuurlijke politie (de wet is slechts gedeeltelijk van toepassing);
- verwerkingen beheerd door het Europees Centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen (Child Focus) (de wet is slechts gedeeltelijk van toepassing).

☞ zie art. 3 van de privacywet

Verwerkingen voor historisch, statistisch en wetenschappelijk onderzoek

Verwerkingen voor historisch, statistisch en wetenschappelijk onderzoek vallen onder het toepassingsgebied van de wet, maar er zijn afwijkingen mogelijk op een aantal regels, met name:

- op het principe dat de gegevens die verkregen worden, niet mogen gebruikt worden voor een onverenigbaar doel;
- op de regel dat gegevens nooit langer mogen bewaard worden dan nodig is voor het doel waarvoor ze initieel werden verkregen;
- op het principiële verbod om gevoelige gegevens, gezondheidsgegevens of gerechtelijke gegevens te verwerken;
- op de verplichting om de betrokkene kennis te geven indien de gegevens niet bij hem zelf worden verkregen.

Deze uitzonderingen worden nader toegelicht bij de bespreking van de regels waarop ze een uitzondering vormen (cf. infra nrs. 3.2.1., 2° en 5°, 3.3.3.3., 5.1.2., 5.2.2. en 5.3.2.).

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder

- **statistische verwerkingen:** elke handeling met het oog op de verzameling en verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor statistische enquêtes of om een statistisch resultaat over te leggen; dit omvat ondermeer ook de analyse van massaverschijnselen met het oog op de planning en besluitvorming.
- **historische verwerkingen:** verwerkingen van persoonsgegevens met het oog op de analyse van een vroegere gebeurtenis of om die analyse mogelijk te maken
- **wetenschappelijke verwerkingen:** verwerkingen die ertoe strekken wetmatigheden, gedragsregels en oorzakelijke verbanden vast te stellen die alle personen op wie zij betrekking hebben, overstijgen; dit omvat o.m. ook bevolkingsonderzoek verricht met het oog op de bescherming en bevordering van de volksgezondheid.

2.2. TERRITORIAAL TOEPASSINGSGEBIED:

Deze wet is van toepassing als

- de verantwoordelijke voor de verwerking, of een vaste vestiging daarvan, op het Belgisch grondgebied gevestigd is of op een plaats waar de Belgische wet uit hoofde van het internationaal publiekrecht van toepassing is; of
- als voor de verwerking van persoonsgegevens gebruik gemaakt wordt van al dan niet geautomatiseerde middelen die zich op het Belgisch grondgebied bevinden.

☞ zie art. 3bis van de privacywet

3. VERPLICHTINGEN DIE DE WET OPLEGT AAN DE VERANTWOORDELIJKE VOOR DE VERWERKING

3.1. Wie is de verantwoordelijke voor de verwerking?

Volgens de privacywet is de verantwoordelijke voor de verwerking de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, de feitelijke vereniging of het openbaar bestuur die alleen of samen met anderen het doel en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens bepaalt.

Het is dus de instantie die de beslissingsbevoegdheid heeft m.b.t. de verwerking of de instantie die krachtens een wet, decreet of ordonnantie als verantwoordelijke voor de verwerking is aangewezen. De verantwoordelijke voor de verwerking is aansprakelijk voor de schade die voortvloeit uit een handeling in strijd met de wettelijke voorschriften. Hij is slechts van deze aansprakelijkheid ontheven indien hij bewijst dat het feit dat de schade heeft veroorzaakt hem niet kan worden toegerekend (zie art. 15bis van de privacywet).

Voor de verwerkingen die plaatsvinden in het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is de verantwoordelijke voor de verwerking in principe de rechtspersoon "Vlaamse Gemeenschap" of "Vlaams Gewest", of een departement, administratie, afdeling of andere administratieve entiteit. Het is niet raadzaam in de aangifte van de verwerking een ambtenaar aan te wijzen als verantwoordelijke voor de verwerking, niet alleen gelet op de bovenvermelde persoonlijke aansprakelijkheid, maar ook omdat de situering van de verantwoordelijke bepaalt wie als "derde" moet worden beschouwd en op welke toelaatbaarheidsgronden de verwerking kan worden gesteund:

wanneer als verantwoordelijke voor de verwerking niet het gewest of de gemeenschap wordt aangeduid, maar een entiteit ervan, worden alle andere entiteiten als derden beschouwd in de zin van de privacywetgeving. Er moet voor elke verwerking afgewogen worden of dat opportuun is.

Dat neemt niet weg dat het, indien in de aangifte het gewest of de gemeenschap als verantwoordelijke voor de verwerking wordt aangewezen, met het oog op een efficiënte interne werking, opportuun is om voor elke verwerking iemand aan te duiden die instaat voor de verwerking en die bevoegd is om te bepalen welke personeelsleden toegang hebben tot de persoonsgegevens, om instructies te geven aan die personeelsleden, om een strategie voor informatiebeveiliging uit te werken en om in het algemeen, namens de verantwoordelijke voor de verwerking, alle acties te ondernemen die nodig zijn voor de naleving van de privacywet

3.2. Wat is de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke voor de verwerking?

De verantwoordelijke voor de verwerking moet er voor zorgen dat de verwerking rechtmatig is. Als een gegevensverwerking krachtens één van de in artikel 5 opgesomde gronden toelaatbaar is, betekent dat nog niet dat ze ook rechtmatig is. Om rechtmatig te zijn moet een verwerking ook aan alle andere wetsbepalingen voldoen.

Concreet rusten op de verantwoordelijke voor de verwerking volgende verplichtingen die hieronder verder worden besproken:

- 1° *de kwaliteit van de gegevensverwerking garanderen;*
- 2° *de verwerking aangeven bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer;*
- 3° *informatie verstrekken aan de betrokkene;*
- 4° *de beveiliging en de vertrouwelijkheid van de gegevensverwerking waarborgen.*

3.2.1. DE KWALITEIT VAN DE GEGEVENSVERWERKING GARANDEREN

Persoonsgegevens dienen:

- 1° ***eerlijk en rechtmatig te worden verwerkt;***
- 2° ***Voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen*** en mogen niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden;

Dit doelmatigheidsbeginsel is een hoeksteen van de privacywet. Het omvat 3 aspecten:

- Het doeleinde van de gegevensverwerking moet uitdrukkelijk omschreven worden, uiterlijk op het moment dat de gegevens verkregen worden. Algemene of vage omschrijvingen zoals "voor alle nuttige doeleinden" of "voor commerciële doeleinden" volstaan hier niet.
- Het doeleinde van de gegevensverwerking moet gerechtvaardigd (of gewettigd) zijn. Inmenging in de persoonlijke levenssfeer kan alleen gerechtvaardigd zijn als dat nuttig of noodzakelijk is voor het maatschappelijk doel van de onderneming of voor het algemeen belang.
- De gegevens mogen niet verder verwerkt worden op een wijze die onverenigbaar is met het doeleinde van de verwerking. Zo kunnen bijvoorbeeld gegevens die verwerkt worden met het oog op personeelsadministratie niet doorgegeven worden voor publicitaire doeleinden.

Uitzondering op dit laatste principe wordt evenwel gemaakt voor verdere verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden van persoonsgegevens die oorspronkelijk voor een ander doel werden verzameld. Dergelijke verwerkingen worden niet strijdig geacht met het doelmatigheidsbeginsel op voorwaarde dat met gecodeerde gegevens gewerkt wordt of, indien dat niet mogelijk is, op voorwaarde dat een aantal bijkomende verplichtingen worden nageleefd [\[1\]](#).

☞ zie hoofdstuk II van het KB van 13 februari 2001

3° Toereikend, terzake dienend en niet overmatig te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij vervolgens worden verwerkt (het "proportionaliteitsbeginsel);

4° Nauwkeurig te zijn en, zo nodig, te worden bijgewerkt;

5° Niet langer te worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden noodzakelijk is.

Ook van dit principe kan afgeweken worden voor verdere verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden van persoonsgegevens (cf. supra onder 2°).

☞ zie art. 4 van de privacywet

3.2.2. DE VERWERKING AANGEVEN BIJ DE COMMISSIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

Voordat wordt overgegaan tot één of meer volledig of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van gegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd zijn, doet de verantwoordelijke voor de verwerking of, in voorkomend geval, diens vertegenwoordiger, daarvan aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer houdt een register bij van de aangegeven verwerkingen, dat raadpleegbaar is door het publiek.

☞ zie art. 17, 17bis en 18 van de privacywet

3.2.2.1. Vrijstellingen

Volgende categorieën van verwerkingen zijn - soms voorwaardelijk - vrijgesteld van de aangifteplicht :

- . manuele verwerkingen (op papier of op microfiche);
- . verwerkingen die alleen tot doel hebben een register bij te houden dat door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie bedoeld is om het publiek voor te lichten en door eenieder dan wel door ieder persoon die zich op een gerechtvaardigd belang kan beroepen, kan worden geraadpleegd (bijv. Het openbaar register van de Commissie voor de Persoonlijke Levenssfeer, het handelsregister, ...);
- . loon- en personeelsadministratie, behalve wanneer ook gegevens die betrekking hebben op de gezondheid, gevoelige of gerechtelijke gegevens, of gegevens die een beoordeling tot doel hebben, worden verwerkt;
- . boekhouding;

- . administratie van aandeelhouders en vennoten
- . beheer van klanten en leveranciers (het begrip “klanten” wordt evenwel beperkt tot personen die t.o.v. de verantwoordelijke voor de verwerking in een commerciële relatie staan);
- . administratie - door een stichting, vereniging of enige andere instantie zonder winstoogmerk - van de eigen leden, van personen die regelmatige contacten met haar onderhouden of van begunstigers;
- . verwerking van voor communicatie noodzakelijke identificatiegegevens, die enkel worden verwerkt om met de betrokkene in contact te treden en voor zover die gegevens niet aan derden worden meegedeeld;
- . toegangscontrole, in zoverre de verwerkte gegevens beperkt blijven tot naam en beroepsadres van de bezoeker, identificatie van zijn werkgever en voertuig, bezochte persoon en tijdstip van het bezoek;
- . verwerkingen die worden verricht door onderwijsinstellingen met het oog op het beheer van hun relaties met hun leerlingen of studenten;
- . verwerkingen verricht door de gemeenten overeenkomstig de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten;
- . verwerkingen door administratieve overheden indien deze onderworpen zijn aan specifieke door of krachtens de wet uitgevaardigde regelgevingen waarin de raadpleging, het gebruik en de verkrijging van de verwerkte gegevens wordt geregeld;
- . verwerkingen van persoonsgegevens door instellingen van sociale zekerheid

Als een verwerking is vrijgesteld van de verplichting tot aangifte, moeten de inlichtingen, door de verantwoordelijke voor de verwerking meegedeeld worden aan iedereen die daarom verzoekt. De verantwoordelijke voor de verwerking moet dus beoordelen of het wel opportuun is om van de vrijstelling gebruik te maken, meer bepaald of de administratieve kost van mededeling aan elke verzoeker niet groter is dan die van een eenmalige aangifte aan de Commissie.

☞ zie art. 17 van de privacywet en de art. 51 t.e.m. 62 van het KB van 13 februari 2001

3.2.2.2. Wanneer moet men aangifte doen?

- voordat tot geautomatiseerde verwerking wordt overgegaan
- ingeval aan een geautomatiseerde verwerking een einde wordt gemaakt
- ingeval van wijziging van de gegevens

De aangiften die verricht zij vóór 1 september 2001 worden geacht te voldoen aan de bepalingen van de nieuwe wet en het nieuwe KB: voor reeds aangegeven verwerkingen moet geen nieuwe aangifte gebeuren. Bij wijziging van de gegevens dient wel het nieuwe formulier gebruikt te worden.

3.2.2.3. Hoe?

De aangifte gebeurt op een door de Commissie opgesteld formulier, via cd-rom of internet. Een elektronische [\[2\]](#) versie van het aangifteformulier is beschikbaar op de site van de Commissie ; de formulieren of cd-roms zijn te bekomen op volgende telefoonnummer: 02/542 72 02.

Voor elke aangifte moet een bijdrage betaald worden: 25 euro indien de aangifte op cd-rom of internet wordt verricht of 125 euro indien de aangifte via een papieren formulier wordt gedaan.

Indien u een aangifte wenst te doen of indien u twijfels hebt of een verwerking die onder uw bevoegdheid ressorteert al dan niet moet worden aangegeven, gelieve dan contact op te nemen met de vertegenwoordiger van uw departement in de werkgroep “naleving privacywet - verwerking persoonsgegevens”. In geen geval mag een verwerking worden aangegeven bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, of mogen wijzigingen of aanvullingen m.b.t. een reeds aangegeven verwerking worden doorgegeven, zonder vooraf overleg te plegen met de vertegenwoordiger van uw departement in de werkgroep.

3.3.3. INFORMATIE VERSTREKKEN AAN DE BETROKKENE

De verantwoordelijke voor de verwerking heeft de plicht de betrokkene te informeren over het feit dat gegevens over hem worden verwerkt.

3.3.3.1. Welke informatie moet verstrekt worden?

Ten minste:

- de naam en het adres van de verantwoordelijke voor de verwerking, en in voorkomend geval, van diens vertegenwoordiger;
- de doeleinden van de verwerking;
- het bestaan van een recht om zich op verzoek en kosteloos tegen de voorgenomen verwerking van hem betreffende persoonsgegevens te verzetten, indien de verwerking verricht wordt met het oog op direct marketing

Verdere informatie als het nodig is om een eerlijke verwerking te waarborgen (dit wordt aan het oordeel van de verantwoordelijke voor de verwerking overgelaten):

- de ontvangers of de categorieën ontvangers van gegevens (bijv. relevant als de gegevensverzameling grotendeels ten behoeve van derden gebeurt);
- het al dan niet verplichte karakter van het antwoord en de eventuele gevolgen van niet beantwoording (uiteraard alleen als de gegevens bij de betrokkene worden verkregen);
- het bestaan van een recht op toegang en op verbetering van de persoonsgegevens die op hem betrekking hebben (bijv. relevant bij het verzamelen van gegevens die zwaarwichtige gevolgen kunnen hebben voor de betrokkene: toekenning van het recht op een uitkering, enz.);
- de betrokken gegevenscategorieën (alleen als de gegevens niet bij betrokkene worden verkregen)

Andere informatie voor bijzondere verwerkingen

Voor verwerkingen met het oog op direct marketing en verwerkingen van gevoelige gegevens of gezondheidsgegevens worden bijkomende verplichtingen opgelegd in het KB van 13 februari 2001.

3.3.3.2. Wanneer moet de informatie verstrekt worden?

- Indien de gegevens worden verkregen bij de betrokkene moet deze geïnformeerd worden uiterlijk op het moment dat de gegevens worden verkregen.
- Indien de gegevens niet worden verkregen bij de betrokkene (maar via derden of door eigen observatie) moet deze geïnformeerd worden bij de start van de registratie van de gegevens of wanneer mededeling van de gegevens aan een derde wordt overwogen (uiterlijk bij de eerste mededeling). Dit geldt ook als de gegevens wel bij de betrokkene zijn verkregen maar voor andere doeleinden.

3.3.3.3. Vrijstellingen

In volgende gevallen dient er geen informatie verstrekt te worden :

- als de betrokkene reeds op de hoogte is (bijv. als hij eerder reeds door de verantwoordelijke voor de verwerking werd geïnformeerd);
- als de kennisgeving aan de betrokkene onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost, met name in het kader van verwerkingen voor statistische doeleinden of voor historisch of wetenschappelijk onderzoek of voor bevolkingsonderzoek met het oog op de bescherming en de bevordering van de volksgezondheid;
- als de registratie of de verstrekking van de persoonsgegevens verricht wordt met het oog op de toepassing van een bepaling voorgeschreven door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie;
- als de verantwoordelijke voor de verwerking krachtens het (opgeheven) KB nr. 15 van 12 maart 1996 vrijgesteld was van deze verplichting en de eerste mededeling van de gegevens geschiedde vóór 1 september 2001;
- als persoonsgegevens verwerkt worden zonder registratie (bijv. loutere raadpleging) of zonder mededeling aan derden (bijv. interne mededeling aan ontvangers die geen derden zijn);
- verwerkingen inzake het witwassen van geld
- verwerkingen voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden wanneer de toepassing van de verplichting de verzameling van gegevens gij de betrokken persoon in het gedrang zou brengen;
- verwerkingen beheerd door veiligheids- en inlichtingendiensten;
- verwerkingen door openbare overheden belast met opdrachten van gerechtelijke en bestuurlijke politie ;

- verwerkingen beheerd door het Europees Centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen (Child Focus) ;

☞ zie art. 3 en art. 9 van de privacywet en de artikelen 28 t.e.m. 31 van het KB van 13 februari 2001

3.3.3.4. Model van kennisgeving

Alhoewel de wet dit niet uitdrukkelijk voorschrijft, is het aangewezen dat de kennisgeving schriftelijk gebeurt. Wanneer er wordt gewerkt met een formulier dat de betrokkene moet invullen, kan men een voetnoot met een passende tekst in een kleiner lettertype onderaan de eerste bladzijde opnemen.

Bijvoorbeeld kan de volgende tekst gebruikt worden:

“Uw gegevens worden door de afdeling(...) van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap,(... adres) verwerkt voor (... doeleinden van de verwerking) Overeenkomstig de wet van 8/12/1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens heeft u het recht om kennis te krijgen van uw gegevens in ons bestand en kunt u zondig de verbetering ervan vragen.

Indien het een verwerking betreft die verricht wordt met het oog op direct marketing:

“U heeft het recht zich kosteloos en zonder motivering tegen deze verwerking te verzetten.”

Indien het een verwerking betreft die werd aangegeven bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (cf. supra nr. 3.2.2 .)

“Voor meer informatie over de verwerking kunt u het register bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer raadplegen”.

Indien er niet wordt gewerkt met in te vullen formulieren kan een gelijkaardige tekst bijv. worden opgenomen in een ontvangstmelding of een beslissing die aan de betrokkene wordt toegezonden.

3.3.4. DE BEVEILIGING EN DE VERTROUWELIJKHEID VAN DE GEGEVENSVERWERKING WAARBORGEN

3.3.4.1. Technische en organisatorische maatregelen

Om de veiligheid van de gegevens te waarborgen, moeten de gepaste technische en organisatorische maatregelen getroffen worden die nodig zijn voor de bescherming tegen vernietiging of verlies ervan, alsmede tegen ongeoorloofde wijzigingen van of toegang tot de gegevens, en iedere andere niet toegelaten verwerking. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren, rekening houdend, enerzijds met de stand van de techniek terzake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen, en anderzijds met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

Technische maatregelen omvatten.

- “fysische” maatregelen: de toegang afschermen tot de lokalen waarin de computers, bestanden, printouts, diskettes enzovoort, worden bewaard; en
- “logische” maatregelen: bescherming van de softwaretoepassingen tegen hacking of informaticapiraterij (bijv. coderen van gegevens of gebruik van paswoorden).

Organisatorische maatregelen:

Naast de algemene verplichting van de verantwoordelijke van de verwerking om zich zo te organiseren dat een optimaal beveiligingsniveau bereikt wordt, legt de wet een aantal concrete verplichtingen op:

- *gegevens bijwerken*: “er nauwlettend over waken dat de gegevens worden bijgewerkt en dat de onjuiste, onvolledige en niet terzake dienende gegevens, alsmede die welke onrechtmatig zijn verkregen of verwerkt, worden verbeterd of verwijderd”;
- *toegang beperken*: “ervoor zorgen dat voor de personen die onder zijn gezag handelen, de toegang tot de gegevens en de verwerkingsmogelijkheden, beperkt blijven tot hetgeen die personen nodig hebben voor de uitoefening van hun taken of tot hetgeen noodzakelijk is voor de behoeften van de dienst”;
- *personeel voorlichten*: “alle personen die onder zijn gezag handelen, kennis geven van de bepalingen van

deze wet en haar uitvoeringsbesluiten, alsmede van alle relevante voorschriften inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer die bij het verwerken van persoonsgegevens gelden”;

- *conformiteit garanderen*: “zich ervan vergewissen of programma's voor de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming zijn met de vermeldingen van de aangifte en dat er geen wederrechtelijk gebruik van wordt gemaakt”.

Zie ook: de voorschriften inzake generiek ICT-Veiligheidsbeleid, en in het bijzonder het hoofdstuk "Classificatie en beheer van middelen" (beschikbaar op het intranet)

3.3.4.2. Verplichtingen als gegevens worden verwerkt door een externe verwerker

Als de verwerking van gegevens toevertrouwd wordt aan een verwerker, dus aan een natuurlijke of rechtspersoon buiten de eigen organisatie, legt de privacywet een aantal bijkomende verplichtingen op:

- een verwerker kiezen die voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de te verrichten verwerking;
- toezien op de naleving van die maatregelen, met name door ze vast te leggen in contractuele bepalingen;
- de aansprakelijkheid van de verwerker ten aanzien van de verantwoordelijke voor de verwerking vaststellen in de overeenkomst;
- met de verwerker overeenkomen dat de verwerker slechts handelt in opdracht van de verantwoordelijke voor de verwerking en dat de verwerker gebonden is door dezelfde verplichtingen inzake beveiliging van de gegevens als de verantwoordelijke
- in een geschrift of op een elektronische drager de elementen van de overeenkomst met betrekking tot de bescherming van de gegevens vaststellen.

U vindt een model van overeenkomst tussen de verantwoordelijke voor de verwerking en de verwerker als bijlage 1 bij deze dienstorder.

☞ zie art. 16, § 1, van de privacywet

-

3.3.4.3. Verplichtingen als gegevens worden meegedeeld aan derden

Derden in de zin van de privacywet zijn de natuurlijke personen, de rechtspersonen, de feitelijke verenigingen of de openbare besturen, niet zijnde de betrokkene, noch de verantwoordelijke voor de verwerking, noch de verwerker, noch de personen die onder het rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke voor de verwerking of de verwerker gemachtigd zijn om de gegevens te verwerken.

Het medelen van gegevens aan derden is een verwerking in de zin van de privacywet. Het is dus niet a priori ontoelaatbaar, maar alleen binnen de grenzen en onder de voorwaarden van de wet: persoonsgegevens kunnen alleen doorgegeven worden aan derden als dat kadert binnen de doelstelling van de verwerking, als de betrokkenen voorafgaandelijk geïnformeerd werden over de mededeling aan derden en als van de mededeling aan derden aangifte werd gedaan aan de privacycommissie. Deze verplichtingen gelden evenwel niet als gegevens moeten worden meegedeeld aan administratieve of gerechtelijke instanties in het kader van een bijzondere onderzoeksprocedure (bijv. bijzondere fiscale of sociale inspectie, gerechtelijk onderzoek, enz.)

Het is niet wettelijk verplicht, maar wel ten zeerste raadzaam om met derden aan wie persoonsgegevens medegedeeld worden, een overeenkomst te sluiten die dezelfde elementen bevat als de verplicht af te sluiten overeenkomst met de verwerker (cf. supra nr. 3.3.4.2.).

Derden die, in het kader van het decreet openbaarheid van bestuur, inzage vragen in bestuursdocument, hebben geen recht op inzage van documenten waarin persoonsgegevens voorkomen (cf. infra nr. 4.1.).

3.3.4.4. Vertrouwelijkheid van de verwerking

Niet alleen handelingen van derden of externe verwerkers kunnen een risico inhouden voor de vertrouwelijkheid van de verwerking, maar ook niet-toegelaten gebruik door personeelsleden van de verantwoordelijke van de verwerking of van de verwerker. Daarom bepaalt de privacywet uitdrukkelijk dat eenieder die handelt onder het gezag van de verantwoordelijke voor de verwerking of van de verwerker, die toegang heeft tot persoonsgegevens, deze slechts mag verwerken in opdracht van de verantwoordelijke voor

de verwerking. Voor de verantwoordelijke van de verwerking of de verwerker houdt deze bepaling de verplichting in om duidelijke instructies te geven met betrekking tot de bevoegdheden van de betrokken personeelsleden en hun vertrouwelijkheidsplicht.

☞ zie art. 16, § 3, van de privacywet

--

4. RECHTEN VAN DE BETROKKENEN

1. *recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer*
2. *recht op kennisgeving*
3. *recht op mededeling*
4. *recht op verbetering of verwijdering van gegevens*
5. *recht van verzet tegen de verwerking*
6. *recht om niet onderworpen te worden aan geautomatiseerde besluitvorming*

4.1. RECHT OP BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

Ieder natuurlijk persoon heeft in verband met de verwerking van persoonsgegevens die op hem betrekking hebben, recht op bescherming van zijn fundamentele rechten en vrijheden, inzonderheid op de bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer.

De bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt ook door artikel 22 de Grondwet gewaarborgd en door internationale verdragen. Het uitdrukkelijk opnemen van dit recht in de privacywet impliceert dat burgers dit grondrecht niet alleen kunnen inroepen tegen de overheid maar ook tegen andere burgers en private instanties.

Dit recht heeft voorrang op het door artikel 32 van de Grondwet gewaarborgde recht om bestuursdocumenten te raadplegen: een aanvraag tot openbaarmaking moet afgewezen worden als de openbaarmaking afbreuk doet aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon met de openbaarmaking instemt

☞ zie art. 2 van de privacywet en artikel 13, 2°, en artikel 15, § 1, 1°, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur

4.2. RECHT OP KENNISGEVING

Het recht op kennisgeving van de betrokkene is het equivalent van de verplichting van de verantwoordelijke van de verwerking om informatie te bezorgen aan de betrokkene (cf. supra nr. 3.3.3.)

4.3. RECHT OP MEDEDELING

Ieder persoon die zijn identiteit bewijst, heeft recht op informatie omtrent de gegevens die over hem in een verwerking zijn opgenomen. Hij moet daartoe een gedateerd en ondertekend verzoek richten aan de verantwoordelijke voor de verwerking. De inlichtingen moeten aan de betrokkene worden medegedeeld ten laatste binnen 45 dagen na ontvangst van het verzoek, zonder dat daarvoor administratiekosten kunnen worden aangerekend.

Welke informatie?

- het al dan niet bestaan van verwerkingen van zijn gegevens, van de doeleinden van deze verwerkingen, van de categorieën gegevens waarop deze verwerkingen betrekking hebben en van de categorieën ontvangers aan wie de gegevens worden verstrekt;
- van de gegevens zelf (in begrijpelijke vorm) en alle beschikbare informatie over de oorsprong van die gegevens;
- in geval van geautomatiseerde besluitvorming, mededeling van de logica die aan de geautomatiseerde verwerking ten grondslag ligt;
- de mogelijkheid om gegevens te laten verbeteren of verwijderen en eventueel inzage te nemen van het openbaar register van de Commissie.

☞ zie art. 10, § 1, van de privacywet

Voor het recht op mededeling van gezondheidsgegevens is een bijzondere procedure voorzien: cf. infra nr. 5.2.3.

4.4. RECHT OP VERBETERING OF VERWIJDERING VAN GEGEVENS

Iedereen is gerechtigd

- alle onjuiste persoonsgegevens die op hem betrekking hebben kosteloos te doen verbeteren;
- kosteloos de verwijdering van of het verbod op de aanwending te bekomen van gegevens die, gelet op het doel van de verwerking, onvolledig of niet ter zake dienend zijn, of waarvan de registratie, de mededeling of de bewaring verboden zijn, of die na verloop van de toegestane duur zijn bewaard.

Om dat recht uit te oefenen, moet de belanghebbende een gedateerd en ondertekend verzoek indienen bij de verantwoordelijke voor de verwerking.

Binnen een maand moet de verantwoordelijke voor de verwerking, de verbeteringen of verwijderingen van gegevens meedelen aan de betrokkene zelf, alsmede aan de personen aan wie de onjuiste, onvolledige of niet ter zake dienende gegevens zijn meegegeeld, voor zover hij nog kennis heeft van de bestemmingen van de mededeling en de kennisgeving aan deze bestemmingen niet onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost.

☞ zie art. 12 van de privacywet

Uitzondering

Voor gegevens verwerkt door veiligheids- en politiediensten en het Europees Centrum voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen kan het recht van toegang en eventuele verbetering/verwijdering van de gegevens enkel worden uitgeoefend via de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

☞ zie art. 13 van de privacywet

4.5. RECHT VAN VERZET TEGEN DE VERWERKING

Iedereen kan zich verzetten tegen de voorgenomen verwerking van hem betreffende persoonsgegevens:

- wegens zwaarwegende en gerechtvaardigde redenen die verband houden met zijn bijzondere situatie;
- indien de gegevens verkregen worden met het oog op direct marketing.

Hiertoe moet de belanghebbende een gedateerd en ondertekend verzoek indienen bij de verantwoordelijke voor de verwerking.

In geval van gerechtvaardigd verzet mag de verwerking niet langer op deze persoonsgegevens betrekking hebben. Bovendien deelt de verantwoordelijke voor de verwerking binnen een maand aan de betrokkene mee welk gevolg hij aan het verzoek heeft gegeven.

Uitzondering

De betrokkene heeft geen recht op verzet als de verwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst met de betrokkene of om een wettelijke verplichting na te komen.

☞ zie art. 12 van de privacywet

4.6. RECHT OM NIET ONDERWORPEN TE WORDEN AAN GEAUTOMATISEERDE BESLUITVORMING

Een besluit waaraan voor een persoon rechtsgevolgen verbonden zijn of dat hem in aanmerkelijke mate treft, mag niet louter worden genomen op grond van een geautomatiseerde gegevensverwerking die bestemd is om bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid, zoals beroepsprestatie, kredietwaardigheid, betrouwbaarheid of gedrag, enz., te evalueren.

Het is dus nodig dat tussen het bekomen van het resultaat van de computerverwerking en de besluitvorming een minimale menselijke tussenkomst is. Deze tussenkomst moet wel substantieel zijn, d.w.z. dat ze tot gevolg moet hebben dat er ook andere elementen dan de resultaten van de (geautomatiseerd) verwerking in overweging worden genomen.

In geval van geautomatiseerde besluitvorming moet aan de betrokkene meegedeeld worden welke logica aan de verwerking ten grondslag ligt.

Uitzondering

Het verbod geldt evenwel niet indien het besluit wordt genomen in het kader van een overeenkomst of als het zijn grondslag vindt in een wet, decreet of ordonnantie. In die overeenkomst of in die wettekst moeten passende bepalingen zijn genomen ter bescherming van de gerechtvaardigde belangen van de betrokkene. Minstens moet hem de mogelijkheid geboden worden om op een nuttige wijze zijn standpunt naar voor te brengen.

☞ zie art. 10 en 12bis van de privacywet

5. VERWERKING VAN BIJZONDERE CATEGORIEËN VAN GEGEVENS

Bijzondere gegevens zijn persoonsgegevens die dermate verband houden met het privé-leven van de betrokkenen dat zelfs de rechtmatige verwerking ervan de persoonlijke levenssfeer in gevaar kan brengen. De beschermingsregels betreffende deze bijzondere categorieën gelden bovenop de overige bepalingen van de wet. Dat betekent dat, zelfs als een verwerking van deze gegevens toegelaten is krachtens de hierna volgende bepalingen, de overige bepalingen van de wet onverkort blijven gelden.

5.1. GEVOELIGE GEGEVENS

5.1.1. Wat zijn gevoelige gegevens?

Gevoelige gegevens zijn persoonsgegevens waaruit de **raciale** of **etnische** afkomst, de **politieke** opvattingen, de **godsdienstige** of **levensbeschouwelijke** overtuiging of het lidmaatschap van een **vakvereniging** blijken, alsook de persoonsgegevens die het **seksuele leven** betreffen.

Merk op dat er een verschillende behandeling is van gegevens betreffende ras, etnische afkomst, politieke, godsdienstige en levensbeschouwelijke opvattingen en lidmaatschap van een vakvereniging enerzijds en gegevens betreffende het seksueel gedrag anderzijds. Voor de eerste categorie volstaat het dat gevoelige informatie kan afgeleid worden uit de gegevens, de tweede categorie van gegevens valt alleen onder dit strengere regime als de gegevens rechtstreeks betrekking hebben op het seksuele leven.

5.1.2. Principieel verbod om gevoelige gegevens te verwerken

De verwerking van gevoelige gegevens is in beginsel verboden. Van dit verbod kan alleen worden afgeweken in de in de wet opgesomde gevallen, mits de bijzondere voorwaarden worden nageleefd (cf. infra nr. 5.4.).

Algemene uitzonderingen:

- Schriftelijke toestemming van de betrokkene (voorwaardelijk: zie art. 26 en 27 van het KB van 13 februari 2001);
- Uitvoering van de verplichtingen en rechten van de verantwoordelijke voor de verwerking met betrekking tot het arbeidsrecht;
- Verdediging van de vitale belangen van de betrokkene of van een andere persoon indien de betrokkene fysiek of juridisch niet in staat is zijn instemming te betuigen;
- Ledenadministratie van organisaties die actief zijn op bepaalde (gevoelige) domeinen: als de verwerking wordt verricht door een stichting, een vereniging of enige andere instantie zonder winstoogmerk die op politiek, levensbeschouwelijk, godsdienstig, mutualistisch of vakbondsgebied werkzaam is, in het kader van haar gerechtvaardigde activiteiten, mits de verwerking uitsluitend betrekking heeft op de eigen leden of op de personen die regelmatige contacten met haar onderhouden, en de gegevens niet zonder de toestemming van de betrokkenen aan derden worden doorgegeven;
- Gegevens die duidelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
- De vaststelling, de uitoefening of de verdediging van een recht in rechte.

Uitzonderingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang:

- Wetenschappelijk onderzoek;
- Sociale zekerheid;
- Statistiek;
- Andere belangrijke reden van publiek belang als de verwerking door een wet, een decreet of een ordonnantie wordt toegelaten.

Uitzonderingen in het kader van de zorgverlening:

- wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de doeleinden van preventieve geneeskunde of medische diagnose, het verstrekken van zorg of behandelingen of het beheer van gezondheidsdiensten.

Andere uitzonderingen mits bijzondere machtigingen bij koninklijk besluit:

- wanneer de verwerking verricht wordt door een vereniging of instelling die als hoofddoel de verdediging van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden hebben, mits machtiging door de koning;
- De verwerking van persoonsgegevens die het seksuele leven betreffen, is toegestaan wanneer de verwerking wordt verricht door een erkende of gesubsidieerde vereniging of instelling met als hoofddoel de evaluatie, de begeleiding en de behandeling van personen van wie het seksueel gedrag gekwalificeerd kan worden als een misdrijf, mits machtiging door de Koning.

☞ zie art. 6 van de privacywet en de artikelen 25, 26 en 27 van het KB van 13 februari 2001

5.2. GEGEVENS BETREFFENDE DE GEZONDHEID

5.2.1. Wat zijn gezondheidsgegevens?

Gezondheidsgegevens worden in de wet omschreven als gegevens die de gezondheid betreffen. Dat houdt in dat gegevens waaruit de gezondheid(stoestand) blijkt, maar die als dusdanig geen betrekking hebben op de gezondheid, niet onder dit strengere regime vallen.

Gezondheidsgegevens zijn alle persoonsgegevens die de vroegere, huidige of toekomstige fysieke of psychische gezondheidstoestand van de betrokkene betreffen.

5.2.2. Principieel verbod om gezondheidsgegevens te verwerken

In beginsel is de verwerking van gezondheidsgegevens verboden. Van dit verbod kan alleen worden afgeweken in de in de wet opgesomde gevallen, mits:

- de gezondheidsgegevens bij de betrokkene zelf worden verzameld;
- ze worden verwerkt onder de verantwoordelijkheid van een beoefenaar in de gezondheidszorg of door personen die werken ten behoeve van beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg;
- de bijzondere voorwaarden worden nageleefd (cf. infra nr. 5.4.).

Belangrijk is dat degenen die gezondheidsgegevens verwerken een (strafrechtelijk gesanctioneerde) geheimhoudingsplicht hebben.

Algemene uitzonderingen:

- Schriftelijke toestemming van de betrokkene (voorwaardelijk: zie art. 26 en 27 van het KB);
- Uitvoering van de verplichtingen en rechten van de verantwoordelijke voor de verwerking met betrekking tot het arbeidsrecht;
- Verdediging van de vitale belangen van de betrokkene of van een andere persoon indien de betrokkene fysiek of juridisch niet in staat is zijn instemming te betuigen;
- Gegevens die duidelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
- De vaststelling, de uitoefening of de verdediging van een recht in rechte;
- Voorkomen van een concreet gevaar of beteugeling van een strafrechtelijke inbreuk.

Uitzonderingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang:

- Sociale zekerheid;
- Bevordering en bescherming van de volksgezondheid met inbegrip van bevolkingsonderzoek;
- Andere belangrijke reden van publiek belang als de verwerking door een wet, een decreet of een ordonnantie wordt verplicht;

- Wetenschappelijk onderzoek.

Uitzondering in het kader van de zorgverlening:

- wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de doeleinden van preventieve geneeskunde of medische diagnose, het verstrekken van zorg of behandelingen of het beheer van gezondheidsdiensten.

☞ zie art. 7 van de privacywet en de artikelen 25, 26 en 27 van het KB van 13 februari 2001

5.2.3. Het recht op mededeling van gezondheidsgegevens

Voor het recht op mededeling van gezondheidsgegevens is een bijzondere procedure voorzien:

- het recht op mededeling van gezondheidsgegevens kan zowel rechtstreeks (door de betrokkene zelf) als met behulp van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg worden uitgeoefend;
- uitstel van mededeling van de gezondheidsgegevens is mogelijk tot uiterlijk het moment van de beëindiging van het onderzoek, als de gegevens verwerkt worden voor medisch-wetenschappelijk onderzoek, maar alleen op voorwaarde dat (1) er geen duidelijk gevaar is voor inbreuken op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, (2) de gegevens niet gebruikt worden om maatregelen en besluiten te nemen ten aanzien van een individuele betrokkene, (3) mededeling het onderzoek op ernstige wijze zou schaden, (4) de betrokkene vooraf er schriftelijk in toegestemd heeft dat de gegevens voor medisch-wetenschappelijke doeleinden kunnen worden verwerkt en dat de kennisgeving om die reden kan worden uitgesteld.

Deze regeling geldt onverminderd het recht van de patiënt op inzage in zijn dossier zoals geregeld in artikel 9 van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt.

☞ zie art. 10, § 2, van de privacywet

5.3. GERECHTELIJKE OF DAARMEE VERWANTE GEGEVENS

5.3.1. Wat zijn gerechtelijke gegevens?

Met gerechtelijke of daarmee verwante gegevens wordt bedoeld: persoonsgegevens inzake geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken alsook aan administratieve gerechten, inzake verdenkingen, vervolgingen of veroordelingen met betrekking tot misdrijven, of inzake administratieve sancties of veiligheidsmaatregelen

5.3.2. Principieel verbod om gerechtelijke gegevens te verwerken

In beginsel is de verwerking van gerechtelijke gegevens verboden. Van dit verbod kan alleen worden afgeweken in de in de wet opgesomde gevallen, mits de bijzonder voorwaarden worden nageleefd (cf. infra nr.5.4.):

- onder toezicht van een openbare overheid of van een ministeriële ambtenaar in de zin van het Gerechtelijk Wetboek
- door andere personen indien de verwerking noodzakelijk is voor de verwezenlijking van door of krachtens de wet, decreet of ordonnantie vastgestelde doeleinden;
- door natuurlijke personen of door privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersonen voor het beheer van de eigen geschillen;
- door advocaten en andere juridische raadgevers die gerechtelijke gegevens moeten verwerken bij de verdediging van de belangen van hun cliënten;
- voor wetenschappelijk onderzoek.

Voor de verwerkers van gerechtelijke gegevens geldt een (strafrechtelijke gesanctioneerde) geheimhoudingsplicht.

☞ zie art. 8 van de privacywet en artikel 25 van het KB van 13 februari 2001

5.4. BIJZONDERE VOORWAARDEN BIJ DE VERWERKING VAN BIJZONDERE GEGEVENS

1. De personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens moeten worden aangewezen door de verantwoordelijke voor de verwerking, en daarbij moet de hoedanigheid van deze personen ten opzichte van de verwerking nauwkeurig worden omschreven.
2. De lijst van de aangewezen personen moet door de verantwoordelijke voor de verwerking ter beschikking worden gehouden van de Commissie tot Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer.
3. De aangewezen personen moeten er door een wettelijke of statutaire of een evenwaardige contractuele bepaling toe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de gegevens in acht te nemen.
4. Bij de informatie aan de betrokkene ofwel in de aangifte moet melding worden gemaakt van de wettelijke grondslag die de verwerking van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens rechtvaardigt.

☞ zie art. 25 van het KB van 13 februari 2001

6. CONTROLE OP DE NALEVING VAN DE WET EN SANCTIES BIJ NIET NALEVING

6.1. Recht van verhaal van de betrokkenen

Een persoon die informatie wenst met betrekking tot de gegevens die over hem in een verwerking zijn opgeslagen, of de verbetering, de verwijdering of het verbod op verdere aanwending van bepaalde gegevens wenst, zal zich daarvoor normaal in eerste instantie tot de verantwoordelijke voor de verwerking richten.

Personen die zich te kort gedaan voelen kunnen ook

- een klacht indienen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;
- betwistingen in het kader van de uitoefening van het recht op mededeling, verzet en verbetering aanhangig maken bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kortgeding (art. 14);
- een klacht neerleggen bij het Parket of zich burgerlijke partij stellen bij de onderzoeksrechter;
- schadevergoeding eisen voor de burgerlijke rechtbank.

6.2. Toezicht door de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer

6.2.1. De Commissie

De “Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer” is een onafhankelijke commissie, die oorspronkelijk werd ingesteld bij het ministerie van Justitie maar die sinds de wet van 26 februari 2003 ressorteert onder de Kamer van volksvertegenwoordigers.

De sectorale comités die voor bijzondere aangelegenheden werden opgericht (of in de toekomst nog zullen opgericht worden) worden geïntegreerd in de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer. Het gaat in het bijzonder om:

- het *Toezietscomité van de sociale zekerheid*, opgericht bij artikel 37 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid;
- het *Toezietscomité inzake consumentenkrediet*, opgericht bij artikel 72 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet;
- het *beheers- en toezichtscomité bij het centraal bestand van berichten, overdracht en collectieve schuldregeling*, opgericht bij artikel 1389bis/8 van het Gerechtelijk Wetboek zoals ingevoegd bij artikel 2 van de wet van 29 mei 2000;
- het *controleorgaan van de politiediensten*, opgericht bij artikel 44/7 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;
- het *sectoraal comité voor de Kruispuntbank van Ondernemingen*, opgericht bij artikel 27 van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank voor Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen;
- het *sectoraal comité voor het Rijksregister*, opgericht bij artikel 15 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van natuurlijke personen. Dit comité is ondermeer bevoegd voor het verlenen van de machtigingen tot of mededeling van de informatiegegevens van het Rijksregister, en deze tot het gebruik van het rijksregisternummer. Het verzekert het toezicht op de toepassing van en de naleving van de wetten op het Rijksregister en betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten.;
- het *sectoraal comité voor de federale overheid*, opgericht bij artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

6.2.2. Adviesbevoegdheid en bevoegdheid tot het richten van aanbevelingen:

De Commissie brengt advies uit of formuleert aanbevelingen omtrent iedere aangelegenheid die betrekking heeft op de toepassing van de grondbeginselen van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, hetzij uit eigen beweging hetzij op verzoek van de federale staat, een gemeenschap of een gewest. In een aantal gevallen (inzonderheid voor de uitvoeringsbesluiten van de privacywet en een aantal sectorieële wetten) is het advies van de Commissie verplicht.

6.2.3. Klachtenbehandeling:

De Commissie tracht in de eerste plaats de geschillen in der minne te regelen via schriftelijke uitwisseling van standpunten of na verhoor van beide partijen. Als een minnelijke schikking bereikt wordt, wordt de oplossing bij proces-verbaal vastgelegd. Indien geen minnelijke schikking bereikt wordt, geeft de Commissie een advies over de gegrondheid van de klacht en richt ze eventueel een aanbeveling tot de verantwoordelijke voor de verwerking. De Commissie deelt haar beslissing, advies of aanbeveling mede aan de klager, de verantwoordelijke voor de verwerking en alle andere in de zaak betrokken partijen.

6.2.4. Toezicht op de naleving van de wet

- Onderzoeksbevoegdheid: de Commissie mag één of meer van haar leden, eventueel bijgestaan door deskundigen, belasten met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse; in dat geval hebben de leden van de Commissie de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de Procureur des Konings; Ze kunnen onder meer mededeling eisen van elk document dat hen bij hun onderzoek van nut kan zijn. Ze hebben tevens toegang tot alle plaatsen waarvan ze redelijkerwijze kunnen vermoeden dat er werkzaamheden worden verricht die in verband staan met de toepassing van de wet.
- Bevoegdheid om aangifte te doen van misdrijven bij de Procureur des Konings;
- Vorderingsrecht: de voorzitter van de Commissie kan ieder geschil aangaande de toepassing van de wet en haar uitvoeringsbesluiten aanhangig maken bij de rechtbank van eerste aanleg.

☞ zie art. 23 t.e.m.36 van de privacywet en KB 17 december 2003

6.3. Sancties bij niet-naleving

De verantwoordelijke voor de verwerking is strafbaar met geldboetes voor:

- het niet-nakomen van de verplichting om, in geval van betwisting, bij elke mededeling ervan aan te geven dat het gegeven betwist is;
- het niet-nakomen van de verplichting om de beveiliging van de verwerking te garanderen indien de verwerking toevertrouwd werd aan een verwerker;
- overtreding van de rechtmatigheids- of toelaatbaarheidsvoorwaarden;
- de verwerking van bijzondere gegevens in overtreding van de toepasselijke regels;
- het niet-naleven van de verplichting om de betrokkenen te informeren;
- misdrijven met betrekking tot het recht op mededeling: het niet tijdig meedelen, onjuiste of onvolledige inlichtingen meedelen;
- misdrijven in verband met de aangifteplicht: niet aangeven, het verstrekken van onvolledige of onjuiste inlichtingen in de aangifte
- het hinderen van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer: weigeren om met betrekking tot een niet-geautomatiseerde verwerking informatie mee te delen aan de Commissie, het hinderen van de Commissie bij een onderzoek ter plaatse
- met miskenning van artikel 22 van de wet persoonsgegevens doorgeven naar een land buiten de E.G. dat geen passend beschermingsniveau biedt.

Daarnaast kunnen bijkomende straffen opgelegd worden: publicatie van het vonnis, verbeurdverklaring van de dragers van persoonsgegevens, uitwissing van gegevens, het verbod om het beheer te hebben over een verwerking van persoonsgegevens.

Naast de strafrechtelijke aansprakelijkheid, is de verantwoordelijke voor de verwerking ook burgerrechtelijk aansprakelijk voor de vergoeding van eventuele morele of materiële schade van betrokkenen.

☞ zie art. 37 t.e.m.43 van de privacywet

7. PRAKTISCHE INFORMATIE

7.1. OVERZICHT VAN DE BASISWETGEVING

- Verdrag nr. 108 van 28 januari 1981 tot bescherming van personen ten opzichte van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, ondertekend te Straatsburg op 28 januari 1981, in België goedgekeurd

door de wet van 17 juni 1991 (*B.S. van 30/12/1993*)

- Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens (*P.B. nr. L 281 van 23 november 1995*)
- Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer t.o.v. de verwerking van persoonsgegevens (*B.S. van 18/3/1993*), gewijzigd bij de wetten van 22 juli 1993 (*B.S. van 26/7/1993*), 30 juni 1994 (*B.S. van 18/8/1994*), 11 december 1998 (*B.S. van 3/2/1999*), 22 augustus 2002 (*B.S. van 26/9/2002*), 24 december 2002 (*31/12/2002*), 26 februari 2003 (*B.S. 26/6/2003*) en 5 augustus 2003 (*B.S. 7/8/2003*)
- K.B. van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (*B.S. van 13/3/2001*)
- K.B. van 17 december 2003 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van bepaalde sectorale comités opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

7.2. SECTORIËLE REGELGEVING

- KB nr. 141 van 30 december 1982 tot oprichting van een databank betreffende de personeelsleden van de overheidssector (*B.S. van 13 januari 1983*)
- Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (*B.S. van 21 april 1984*)
- KB van 16 december 1987 houdende organisatie en werking van een centrale gegevensbank bij het Fonds voor Arbeidsongevallen (*B.S. van 25 december 1987*)
- Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid (*B.S. van 22 februari 1990*)
- Wet van 18 juli 1990 tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968 en de wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen, waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moet voldoen (*B.S. van 8 november 1990*)
- Wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (*B.S. van 9 juli 1991*)
- Wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten (*B.S. van 3 september 1991*)
- Wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet (*B.S. van 19 augustus 1992*)
- De artikelen 44/1 tot 44/11 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (ingevoegd bij wet van 7 december 1998 - *B.S. van 3 januari 1999*)
- C.A.O. nr. 68 van 16 juni 1998, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers ten opzichte van de camerabewaking op de arbeidsplaats (algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 20 september 1998 - *B.S. van 2 oktober 1998*)
- C.A.O. nr. 81 van 26 april 2002, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers ten opzichte van de controle op de elektronische on-linecommunicatie (algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 12 juni 2002 - *B.S. van 29 juni 2002*)
- Wet 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst (*B.S. van 18 december 1998*)

- Wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken (*B.S. van 20 mei 1999*)
- Wet van 29 mei 2000 houdende oprichting van een centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling, evenals tot wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek (*B.S. van 9 augustus 2000*)
- Wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt (*B.S. van 26 september 2002*)
- Wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen (*B.S. van 5 februari 2003*)
- Wet van 11 maart 2003 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet (*B.S. van 17 maart 2003*)
- Wet van 11 maart 2003 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij (*B.S. van 17 maart 2003*)

7.3. TOELICHTING BIJ DE BASISWETGEVING

- Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot omzetting van de Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van gegevens: Parl. St. Kamer, 1997-98, nr. 1566/1
- Verslag aan de Koning bij het KB van 13 februari 2001: B.S. 13 maart 2001, p. 7839-7874

7.4. RECHTSLEER

- ANNÉ, I., "De verwerking van persoonsgegevens voor wetenschappelijk onderzoek", *computerrecht*, 2000, 288-296;
- BLOK, P. e.a., Privacy en persoonsgegevens (3 delen), Politeia, 2004
- DE BOT, D., Verwerking van persoonsgegevens, Kluwer, 2001;
- DE BOT, D., "Fraudebestrijding en de verwerking van persoonsgegevens: juridische beperkingen en mogelijkheden", in *Fiscale Fraude 1999, handleiding voor risicobeheersing en sensibilisering rond georganiseerde fraude*, Ced Samson, 1999, p. 99-187;
- DE BOT, D., "De aangestelde voor de gegevensbescherming inzake de verwerking van persoonsgegevens", *computerrecht*, 1999, 279-288;
- DUMORTIER, J., "De nieuwe wetgeving over de verwerking van persoonsgegevens", in *Recente ontwikkelingen in informatica- en telecommunicatierecht*, Die Keure, 1999, p. 73-103;
- LEONARD, T. EN POULLET, Y., "La protection des données à caractère personnel en pleine (r) évolution. La loi du 11 décembre 1998 transposant la directive 95/46/EG du 24 octobre 1995", *J.T.*, 1999, p. 377-396

7.5. ZIE OOK

- de "informatienota over de verwerking van persoonsgegevens in België" van de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, te raadplegen via de website van de commissie (onder *publicaties*);
- de "Handleiding Kwaliteitsrichtlijnen bij het uitvoeren van Surveyonderzoek", uitgegeven door de administratie Planning en Statistiek van het departement AZF, samengesteld door Ann Carton.
- de voorschriften inzake generiek ICT-Veiligheidsbeleid, en in het bijzonder het hoofdstuk "Classificatie en beheer van middelen" (beschikbaar op het intranet)

7.6. DE COMMISSIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

Voorzitter: de heer Paul Thomas

Adres: Hoogstraat 139
1000 Brussel

tel: 02/213 85 40

fax: 02/ 213 85 65

voor eerstelijns hulp: 02/213 85 98

e-mail: commission@privacy.fgov.be

website: www.privacy.fgov.be

Eric STROOBANTS

voorzitter van het college van secretarissen-generaal

BIJLAGE**MODEL VAN VERTROUWELIJKHEIDSCONTRACT**

De Vlaamse Gemeenschap / het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door haar / zijn regering, (bij delegatie) in de persoon van de heer / mevrouw, (functie),

hierna de verantwoordelijke voor verwerking genoemd, en

....

hierna de verwerker genoemd,

komen het volgende overeen:

Artikel 1. Voorwerp van de overeenkomst

§ 1. De verwerker handelt uitsluitend in opdracht van de verantwoordelijke voor de verwerking.

§ 2. Overeenkomstig de instructies van de verantwoordelijke voor de verwerking en de bepalingen van deze overeenkomst zal de verwerker ten behoeve van de verantwoordelijke voor de verwerking enkel persoonsgegevens verwerken voor de volgende doeleinden : *(korte beschrijving van de doeleinden waarvoor de gegevens zullen gebruikt of verwerkt worden, d.i. eigenlijk het voorwerp van de diensten die door de verwerker zullen worden verleend)*

Artikel 2. Naleving van de wet op de verwerking van persoonsgegevens

Beide partijen verbinden er zich principieel en uitdrukkelijk toe om de bepalingen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens na te leven.

Artikel 3. Terbeschikkingstelling van de gegevens

Alleen de persoonsgegevens die strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van deze overeenkomst mogen en kunnen door de verwerker worden verwerkt.

Daartoe wordt het gegevensbestand met betrekking tot ... *(korte beschrijving van inhoud)* waarvan de verantwoordelijke voor de verwerking eigenaar en beheerder is, *(geheel / ten dele)* ter beschikking gesteld van de verwerker, in de vorm van *(aard van de drager: diskette, terbeschikkingstelling van een lijst van gegevens,*

[31](#)
raadpleging van bestanden of applicatie van de verantwoordelijke van de verwerker, ...)

Artikel 4. Gebruik van de persoonsgegevens

De gegevens mogen door de verwerker enkel worden verwerkt voor de doeleinden omschreven in deze overeenkomst. Dit houdt de principiële verplichting in om de gegevens enkel intern te gebruiken.

De mededeling ervan aan derden, op welke wijze ook (door middel van doorzending, verspreiding of op enigerlei andere wijze) is verboden, tenzij dit door of krachtens de wet wordt opgelegd. Elke wettelijke verplichte mededeling van de persoonsgegevens, die het voorwerp zijn van deze overeenkomst, aan derden moet door de verwerker, indien mogelijk vooraf, ter kennis worden gebracht van de verantwoordelijke voor de verwerking.

Het is de verwerker verboden om van de ter beschikking gestelde gegevens een kopie te maken, behoudens met het oog op een back-up die noodzakelijk is bij het uitvoeren van de opdracht.

De verwerker zal de gegevens niet langer bewaren dan noodzakelijk is voor het verrichten van de opdracht waarvoor ze ter beschikking worden gesteld. Zijn de gegevens hierna niet meer nodig dan zal de verwerker ze uitwissen dan wel terugbezorgen aan de verantwoordelijke voor de verwerking.

[4]

(...)

Artikel 5. Beveiliging

De verwerker treft alle technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen die nodig zijn om de persoonsgegevens te beveiligen. In het bijzonder zal de verwerker de persoonsgegevens beveiligen tegen vernietiging, hetzij per ongeluk hetzij onrechtmatig, tegen verlies, vervalsing, niet toegelaten verspreiding of toegang en elke andere vorm van onwettige verwerking.

De verwerker zal de verantwoordelijke van de verwerking mededelen welke maatregelen hij ten uitvoer heeft gelegd om de persoonsgegevens te beveiligen tegen vernietiging, vervalsing en niet-toegelaten verspreiding of toegang. Deze mededeling zal als bijlage 1 bij deze overeenkomst worden gevoegd.

Artikel 6. Fysische toegangsbeperking

De verwerker zal ervoor zorgen dat de plaatsen waar ten behoeve van de verantwoordelijke voor de verwerking persoonsgegevens worden verwerkt, niet toegankelijk zijn voor onbevoegden. Daartoe zal hij onder meer de nodige organisatorische maatregelen nemen.

Artikel 7. Functionele toegangsbeperking

De verwerker zal de toegang tot de verwerkte persoonsgegevens beperken tot die personeelsleden die de gegevens nodig hebben om de taken uit te oefenen die de verwerker hen in uitvoering van deze overeenkomst toewijst. Daartoe zal de verwerker aan de verantwoordelijke voor de verwerking een lijst bezorgen van de personeelsleden (*of indien dit al te omslachtig is, de diensten of afdelingen*) die betrokken zijn bij de verwerking te zijnen behoeve van persoonsgegevens. De lijst wordt als bijlage 2 bij deze overeenkomst gevoegd.

De verwerker verbindt er zich toe om zijn personeelsleden uitdrukkelijk op te leggen de bepalingen van de in artikel 2 vermelde wet van 8 december 1992 na te leven.

Artikel 8. Voorlichting

De verwerker verbindt er zich toe om de personen die overeenkomstig deze overeenkomst toegang hebben tot de gegevens, in kennis te stellen van de bepalingen van de in artikel 2 vermelde wet van 8 december 1992.

Artikel 9. Toepassing van de kennisgevingsplicht

Indien de verwerker in de uitvoering van deze overeenkomst, persoonsgegevens verkrijgt bij of over natuurlijke personen en deze gegevens registreert, zal hij de bepalingen van artikel 9 van de wet van 8 december 1992 naleven en de betrokkenen informeren.

Artikel 10. Controle door de verantwoordelijke voor de verwerking

De verantwoordelijke voor de verwerking heeft op elk ogenblik het recht om de naleving van deze overeenkomst te controleren. Daartoe heeft hij het recht om zich ter plaatse te begeven in de lokalen of plaatsen waar de verwerker de gegevensverwerking uitvoert.

Op eenvoudig verzoek van de verantwoordelijke voor de verwerking is de verwerker ertoe gehouden alle inlichtingen die van toepassing zijn bij de uitvoering van deze overeenkomst mee te delen.

Artikel 11. Aansprakelijkheid

De verwerker is alleen en volledig aansprakelijk voor de schade die voortvloeit uit de niet-naleving van de bepalingen van deze overeenkomst.

Indien de verantwoordelijke voor de verwerking door een betrokkene wordt aangesproken in schadevergoeding, zal de verwerker op eenvoudig verzoek, in de procedure tussenkomen teneinde de verantwoordelijke voor de verwerking te vrijwaren.

Indien de verwerker de bepalingen van deze overeenkomst niet naleeft, wordt deze overeenkomst van rechtswege en zonder voorafgaande ingebrekestelling ontbonden, onder verplichting het gegevensbestand onmiddellijk te vernietigen (*of terug te bezorgen aan de verantwoordelijke*).

Gedaan te Brussel op (*datum*)

In twee exemplaren

Voor de Vlaamse Gemeenschap / het Vlaamse Gewest ...

Voor (*de verwerker*) ...

Bijlage 1: Overzicht van de technische maatregelen die de verwerker ten uitvoer heeft gelegd om de persoonsgegevens te beveiligen tegen vernietiging, verlies, vervalsing en niet-toegelaten verspreiding of toegang

Bijlage 2: Lijst van personeelsleden die betrokken zijn bij de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de verantwoordelijke voor de verwerking

INHOUD

1. Basisprincipe van de wet
2. Toepassingsgebied van de wet
 - 2.1. Materieel toepassingsgebied
 - 2.2. Territoriaal toepassingsgebied
3. Verplichtingen die de wet oplegt aan de verantwoordelijke voor de verwerking
 - 3.1. Wie is de verantwoordelijke voor de verwerking?
 - 3.2. Wat is de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke voor de verwerking?
 - 3.2.1. De kwaliteit van de gegevensverwerking garanderen
 - 3.2.2. De verwerking aangeven bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer
 - 3.2.2.1. Vrijstellingen
 - 3.2.2.2. Wanneer moet men aangifte doen?
 - 3.2.2.3. Hoe?
 - 3.2.3. Hoe?
 - 3.3. Informatie verstrekken aan de betrokkene
 - 3.3.3.1. Welke informatie moet verstrekt worden?
 - 3.3.3.2. Wanneer moet de informatie verstrekt worden?
 - 3.3.3.3. Vrijstellingen
 - 3.3.3.4. Model van kennisgeving
 - 3.3.4. De beveiliging en de vertrouwelijkheid van de gegevensverwerking waarborgen
 - 3.3.4.1. Technische en organisatorische maatregelen
 - 3.3.4.2. Verplichtingen als gegevens worden verwerkt door een externe verwerker
 - 3.3.4.3. Verplichtingen als gegevens worden meegedeeld aan derden
 - 3.3.4.4. Vertrouwelijkheid van de verwerking
4. Rechten van de betrokkenen
 - 4.1. Recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer
 - 4.2. Recht op kennisgeving
 - 4.3. Recht op mededeling
 - 4.4. Recht op verbetering of verwijdering van gegevens
 - 4.5. Recht van verzet tegen de verwerking
 - 4.6. Recht om niet onderworpen te worden aan geautomatiseerde besluitvorming
5. Verwerking van bijzondere categorieën van gegevens
 - 5.1. Gevoelige gegevens
 - 5.1.1. Wat zijn gevoelige gegevens?
 - 5.1.2. Principieel verbod om gevoelige gegevens te verwerken
 - 5.2. Gegevens betreffende de gezondheid
 - 5.2.1. Wat zijn gezondheidsgegevens?
 - 5.2.2. Principieel verbod om gezondheidsgegevens te verwerken
 - 5.2.3. Het recht op mededeling van gezondheidsgegevens
 - 5.3. Gerechtelijke of daarmee verwante gegevens
 - 5.3.1. Wat zijn gerechtelijke gegevens?
 - 5.3.2. Principieel verbod om gerechtelijke gegevens te verwerken
 - 5.4. Bijzondere voorwaarden bij de verwerking van bijzondere gegevens
6. Controle op de naleving van de wet en sancties bij niet-naleving
 - 6.1. Recht van verhaal van de betrokkenen
 - 6.2. Toezicht door de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer
 - 6.2.1. De Commissie
 - 6.2.2. Adviesbevoegdheid en bevoegdheid tot het richten van aanbevelingen
 - 6.2.3. Klachtenbehandeling
 - 6.2.4. Toezicht op de naleving van de wet
 - 6.3. Sancties bij niet-naleving
7. Praktische informatie
 - 7.1. Overzicht van de basiswetgeving

- 7.2. Sectoriële regelgeving
- 7.3. Toelichting bij de basiswetgeving
- 7.4. Rechtsleer
- 7.5. Zie ook
- 7.6. De Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer

Bijlage: model van vertrouwelijkheidscontract

[1] Meer informatie hieromtrent vindt u in de "Handleiding Kwaliteitsrichtlijnen bij het uitvoeren van Surveyonderzoek", opgesteld door de administratie Planning en Statistiek van het departement AZF

[2] www.privacy.fgov.be

[3] Voor verwerkingen met statistische of wetenschappelijke doeleinden wordt desgevallend volgende bepaling toegevoegd:
"Het gegevensbestand wordt ter beschikking gesteld aan de hand van anonieme/gecodeerde gegevens. De verwerker mag geen handelingen verrichten die zijn gericht op de omzetting van anonieme gegevens in persoonsgegevens."

[4] Voor verwerkingen met statistische of wetenschappelijke doeleinden wordt desgevallend volgende bepaling toegevoegd:
"De resultaten van de verwerking mogen niet worden bekendgemaakt in de vorm die de identificatie van de betrokken personen mogelijk maakt.
Vooraleer de resultaten van de verwerking worden bekendgemaakt of verspreid, wordt het rapport met de resultaten van de verwerking ter goedkeuring voorgelegd aan de verantwoordelijke voor de verwerking. De verspreiding of bekendmaking van de resultaten van de verwerking wordt gekoppeld aan volgende voorwaarden: ...
Bij elke vorm van bekendmaking of verspreiding van de resultaten van de verwerking wordt de bron van de gegevens vermeld. Hierbij wordt volgende referentie gebruikt: xxx"